

Kálnay Adél

DREGYÁN ANCSA BOLDOGSÁGA

Soha senki nem tudta meg, hová tűnt Dregyán Ancsa azon az esős, őszi hajnalon, amelyiken leégett a falu tűzoltószertára. Valószínűleg sokáig észre sem vették, kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy éppen őt keressék. Ancsa amúgy is el-eltünedezett, s mindig magától előkerült, nem kellett keresni. Olyan ez a lány, mint a macska. Elkóborol, de ha éhes, hazatalál, mondta az anyja, s nagy hasa rázkódott a nevetéstől. Ám Ancsa ezúttal nem talált haza sem aznap, sem később.

Először a gyerekeknek kezdett hiányozni, nem volt kit csúfolni, s anélkül nagyon unalmas lett az élet. Jön a Dregyán, mindjárt lehány, Ancsa, Ancsa, szaros a bakancsa, kiabáltak lányok és fiúk nagy egyetértésben, s utána fujoltak, és befogták az orrukát. Ne má', vigyorgott Ancsa, s mindannyiszor gondosan megvizsgálta a cipője talpát, nincsen rajta semmi, lássátok? Ancsával mindent el lehetett hitetni, mindenre rá lehetett venni. Mondjad azt, hogy cseresznye, biztatta Jano, s a többiek kuncogva figyelték, mondja-e már. Ancsa persze mondta készségesen, s összes foga, de még az ínye is ki-látszott boldogságában. Nyald a seggem veresre, ordította Jano, s mindenből kirob-bant a nevetés, térdüket csapkodták, nyerítettek, visítottak, s Ancsa elégedetten velük nevetett. Ez így ment nap mint nap, vég nélkül, s nem volt gyerek, aki ne találta volna ezt rendjénvalónak, s nem is csoda, hiszen a felnőttek se tettek egyebet, ha útjuk-ba került Ancsa imbolygó, formátlan alakja. A kocsma előtt a bányászok élcelődtek vele, s közben egymásra kacsingattak. Mondjad csak el, mi vagy te, Ancsa, kérték tőle, s Ancsának azonnal felderült az arca. Egy darabig kérette magát, aztán odasúgta, szin-te csak lehelte, tündér, s leheletétől hátrahúzódtak a férfiak, tündér vagyok, bizony, is-mételte büszkén, s már nevetett is hangosan, együtt a bányászokkal. Amikor a bányá-szok megalégelték a nevetést, elküldték. Menjél csak, az egyletből már kérdezték, hol vagy. Erre Ancsának kipirult az arca, s már röpült is a kis terecske másik végébe, ahol a bányászok és a tűzoltók közös zenekara gyakorolt egy teremben. Ancsa megbaboná-za hallgatta őket. Ha jó idő volt, a terem ablakait kitárták. Ilyenkor Ancsa leült az ab-lak alá a virágágyás szegélyére, gondosan rátakarta lábára hosszú, virágos szoknyáját, behunyta a szemét, s jobbra-balra hullámozott a zene ritmusára. Amikor vége lett egy-egy számnak, úgy tapsikolt, akár egy kisbaba. Ha pedig befejeződött a próba, és a ze-nészek kitódultak a térre, cigarettára, szivarra gyújtottak, a fúvósok nagyokat köptek a kőre, s átkiabáltak a kocsmába, hogy hozhatná már a sört vagy a fröccsöt valaki, Ancsa, mint megszedült pillangó keringett a zenészek körül, nevetgélt, simogatott, és azt mon-dogatta, ez jó vót, ez jó vót! Kibe vagy szerelmes, Ancsa, kérdezték a zenészek, s Ancsa összes fogát villogtatva mondta, Chladni Jozsóba, aztán kezéről puszikat fújtt Jozsó fe-lé. Hagyjátok már, heherészett ilyenkor Jozsó kényszeredetten, ne uszítsátok rám, na!

Ez a Jozsó nem volt különösebben szép ember. Magas volt, hosszú kezű, hosszú lá-bú, hosszú orrú. Haja csapzottan lógott a homlokába, orra alatt fura pamacs fityegett, a bajusza. Ám a cipőjét Pozsonyban csináltatták, a ruháját a füleki méretes szabóságban varrták, büszke volt rá nagyon. Nem rossz ember, próbálták biztatni az anyák lányai-

kat, de mindegyik csak fintorgott, ha emlegették mint jó partit. Már vénlegényszámba ment lassan, de ő sem akart megnősülni. Olyan asszonyt keresek, amilyen nincs, mondta, ha kérdezték, mikor lesz már esküvő. Az igazság azonban az volt, hogy Jozsót úgy magához nevelte az anyja, hogy leginkább ezért nem nézett rá egy lányra sem. Ott dolgozott a bánya szerelóműhelyében, s a munkán kívül két szenvedélye volt, a méhészkedés és a zenekar. A legboldogabb akkor volt, ha kinn ülhetett a pavilonban, s fújhatta a trombitáját. Ilyenkor nem cserélt volna senkivel. Hideg, téli estéken, amikor csupán hetente egyszer próbáltak, otthon a kályha mellett üldögélt, és lankadatlan igyekezettel tisztította hangszerét. Anyja tett-vett körülötte, zsörtölődött mindig valamin, Jozsó pedig hallgatott. Már jó ideje megtanulta, hogy anyja beszédét ne figyelje, időnként bólogasson, máskor hümmögjön, de ne derüljön ki, egyetért vagy éppen ellenkezik, ugyanis sosem lehetett tudni, mitől ömlik az olaj a tűzre. Beszélték, feleséget is azért nem keres, mert attól fél, minden nő olyan, mint az anyja. Én még ilyen utálatos vénasszonyt, mint ez a Pavla nem láttam, mondta a szomszédasszonya, egyetlen emberrel képes az csak kijönni, saját magával. Szegény ura, az isten nyugossa, biztos miatta rövidítette meg az életét. Jozsó apjáról mindenki tudta, hogy a feneketlen tóba fulladt, abba a tóba, amely akkor keletkezett, amikor a Mérges-hegy, bizonyára nem bírván sok mérgével, egy éjszaka kettészakadt, s hamar kiderült, hogy valami nagy vizet őriz a belsejében. Ebből lett a tó, de ez már régen történt, olyan régen, hogy legendája volt neki, egymásnak mesélgették, s ha más nem, Ancsa biztosan elhitte. Kedvenc történetei közé tartozott, s borzongva hallgatta.

Egy nyár eleji napon nagy esemény történt Ancsa életében. Jött a városból vagy honnan egy ember. Vasárnap dél körül volt, s a kis terecskén a forráságban senki mást nem talált Ancsán kívül. A lány ott ült szokása szerint a Zenede lépcsőjén, hátát a hűvös falnak támasztotta, s halkán dudorászott. Az ember megszólította, faggatta erről-arról, többek közt a Mérges-hegy történetéről, ő pedig lelkesen mesélt, amaz meg buzgón jegyzett minden szót egy nagy füzetbe. Mit mondtál, Ancsa, faggatták később sopánkodva, szégyellték, hogy egy gyenge eszű képviselte a falut ilyen nagy alkalommal. Biztos nem úgy mondtad, ahogy kell, mérgeledtek rá, de Ancsa a vállát vonogatta, vigyorgott, és azt ismételte, hogy az ember a nevét is felírta a füzetébe. Elmondta Dregyán Ancsa, így írta le bizony, büszkélkedett. Mit mondtál, morgott rá a telep jegyzője is, amikor behívatta a lányt az irodába. Ancsa félt a jegyző irodájába menni. Félt a képektől, amelyek a folyosón és a szobában lógtak. Minden kép megrémítette, amely olyan embereket ábrázolt, akik már nem éltek. Ijedten állt a jegyző előtt, s mereven bámult ki a szembeni ablakon, a viláért nem mert volna oldalra tekinteni. Azt mondtam, ahogy volt az a történet a hegyről, felelte sértődötten. Ahogy mondták a nénjéim meg a többiek. Az igazságot mondtam, mert az az igazság, ismételte makacsul. Azt az embert mondtam el, aki belebeszélte a mérgét egy vakondtúrásba, oszt annyi mérge volt neki és másoknak is, hogy a végén hegy lett belőle, aztán egyszer a sok mérge szétvetette a hegyet. Meg hogy azért sós a tó vize, és azért bűdös, mert nem más az, mint a mérges emberek könnye. No, jól van, Ancsa, enyhült meg a jegyző, megvédelek majd, mert jól meséltél, nesze, nyomott a kezébe egy nagy darab krumplicukrot fájdalomdíjul, aztán kitessékelte az ajtón. Ancsa a zsebébe tette a krumplicukrot, arcára szorította a kezét, s csupán szétnyitott ujjai között tájékozódott, míg kimenekült a házból. Kint aztán lelassított, elővette a cukrot, és szopogatni, rágcsálni kezdte. Elégedett volt magával, és Jozsóra gondolt, aki biztosan elcsodálkozik, ha megtudja, milyen híres is lett

ő, mert az az ember mondta, híres lesz, kedves, mindenki fogja majd olvasni a nevét a könyvben, amiben benne lesz ez a történet, meglássa, éppen úgy, ahogy elmondta. Adni kellene Jozsónak ebből a nagy krumplicukorból, jutott hirtelen eszébe, és már el is felejtette a hírességét, de aztán csak megette az egészset.

Ha krumplicukort nem is, valami apróságot mindig adott szerelmének. Volt úgy, hogy a Zenedébe vitte, volt úgy, hogy megvárta a bánya előtt, vagy amikor már régóta nem látta, a házukhoz ment, és bedobta a kerítésen. Jozsó szégyellte, hogy elfogadja, de azt is röstellte volna, ha visszautasítja. Féleszű lány, magyarázta társainak, szerencsétlen, miért rúgnék bele én is, sajnálom, na, s ha Ancsa már nem látta, kidobta a szál virágot vagy a fényes kavicsot, amit éppen kapott. A többiek persze nem sajnálták, s minél unalmasabban teltek a napok, annál szívesebben cukkolták. Mikor lesz az esküvőd, Ancsa, miben esküszöl, Ancsa, ki lesz a koszorúslány, Ancsa, hol fogtok lakni, Ancsa, faggatták vég nélkül. A lány pedig minden kérdésnek örült, mert közelebb vitték vágyaihoz. Válaszolt mindegyikre boldogan, s el is hitte, amit mondott. Nem szép dolog visszaélni egy boldogtalan lány érzéseivel, mondta a jegyző otthon, ebéd közben, de ő is jót nevetett, mikor hallotta, hogy Ancsa szorgalmasan készül az esküvőjére. Ő maga híreszteli az egészset, engem is megszólított a boltban, úgy beszélt velem, mint egyik jegyes a másikkal, kacagott a jegyző eladósorban lévő lánya, akinek már ki volt tűzve az esküvője tavasz óta. Mások azon kuncogtak, hogy állítólag már varrogatja magának a menyasszonyi ruhát mindenféle maradékanyagból, amelyeket Figna Aliz varróműhelyéből kunyerált. Valóban, egy idő óta Ancsa titokzatos mosollyal sétált föl-alá a telepen, Jozsóra pedig még szerelmesebben nézett, mint eddig. Végül Jozsó anyja megelégette a lány viselkedését, s amikor legközelebb Ancsa ajándékot akart becsempészni a kerítésen, hirtelen felrántotta a kaput. Nem takarodsz innen, te féleszű, te bolond! Hagyd békén a fiam, különben kitépem azt a szalmahajadat, amivel úgy nézel ki, mint egy vigyorgó madárijesztő, megértetted, ordította bele a lány rémült arcába. Vegyétek tudomásul, mindenki megjárja, aki tovább packázik a fiam kárára, lódította most már a falu felé az öklét, s hangja mint rekedt sziréna recsegett el a házak fölött, hogy még a bányába éppen leszállók is meghallották. Most az egyszer igaza van Pavlának, vélték az asszonyok, akik a péknél váraкоztak, hogy sorra kerüljenek szakajtóikkal, melyek fölé időnként aggódva hajoltak, vajon nem kel-e túl a tészta, mire a lapátra kerülhet. Ugyan, asszonyok, állította le őket a pék, aki maga is játszott a zenekarban, nem ártunk senkinek, a lány is élvezi, hogy folyton szó van róla, kicsit ugratjuk, mi van abban? Legalább érzi, hogy foglalkoznak vele, miért, mi egyéb jut neki ezenkívül? Hadd örüljön a szerencsétlen! Az asszonyok hümmögtek, azt valóban nem lehetett elvitatni, hogy Ancsa örült, mit, örült, repdesett a boldogságtól. Még az öreg Pavla ordítózása sem szegte kedvét, ugyan nagyon megijedt, még be is pisilt, de mire letörölgette szoknyájával a lába szárát, elfelejtette, miért szidták az imént. Annyit azért az eszében tartott, hogy ne menjen többet Jozsó házához, inkább a méhesben kereste, ott várt rá, akár órák hosszát is. Nemezszer kint is aludt a kaptárak között, ami nagy bátorság volt, ugyanis csupán egy bozótos választotta el a méhest a temetőtől, merthogy Jozsó szerint itt nőnek a legillatosabb virágok, amelyek nektárja ha keveredik az akáccal, hát abból lesz a legfinomabb méz, amit valaha méhek készítettek. Ancsa persze nem tudta, mi az a bátorság. Ő vagy félt valamitől, vagy nem félt. Amennyire megmagyarázhatatlan volt rettegése a régvolt emberek képeitől, annyira érthetetlen volt, miért nincs benne semmi félelem a temető közelében. Szívesen járkált a sírok kö-

zött, persze azokat messze elkerülte, melyeknél a síremléken kis képecske mutatta a megboldogultat. Annál inkább szerette a szobrokat, képes volt simogatni, becézgetni őket, s melléjük ülve sokszor mesélt nekik erről-arról, ami éppen az eszébe jutott. Egyszer egy szélvihar letört egy kis angyalszobrocskát a pár napos korában meghalt Zele-nák Bozsenska sírjáról. Ezt Ancsa bepólyálta, s otthon dugdosta sokáig, míg az anyja meg nem találta, s éktelen káromkodás közepette el nem vette tőle. A méhesben azért sosem mert Jozsó elé kerülni, valahányszor meghallotta, hogy közeledik motoros bi-ciklijével, mindig elbújt, s Jozsó csupán a letaposott növényekből, a megzörrenő bok-rokból s az apró ajándékokból tudhatta meg jelenlétét. Eridj már, kiabált ilyenkor a bokrok felé, nem mérgesen, de határozottan, ahogy bolondozó kutyakölyökre szól az ember, s Ancsa halkán kuncogott magában.

Ahogy közeledett a nyár vége, a lány legtöbbit mégiscsak a pavilonnál forgolódott. Bányásznapra készült a zenekar, próbáltak reggel, este, aki ráért, ott volt, s gyakorolt. Gyakoroltak lelkiismeretesen, annak ellenére, hogy évek óta ugyanazokat a számokat játszották, s kívülről tudták valamennyit. Ancsa is velük dúdolta, fújta, néha fel-alá ma-sírozott, vezényelt, kerített magának két fedőt, azt ütögette össze, amíg rá nem szól-tak. Kész van-e már a ruhád, Ancsa, kacsingattak egymásra a zenészek két szám között. Mingyár, mingyár, felelte örömmel, aztán már mutatta is, hogyan fog benne vonulni. Behajlított karját úgy tartotta, mintha máris völgegyébe kapaszkodna, s felemelt fej-jel lejtett, üdvözült mosollyal az arcán. Meghívsz minket, ugye, biztatták később, ott leszünk mindnyájan, mi, s Ancsa még szélesebben nevetett. Bizony, bizony, kiabálta.

A bányásznap a legnagyobb esemény volt a telep életében. A bányászok alaposan kimosakodtak, megborotválkoztak, s felvették gyönyörű egyenruhájukat. Reggel fél hatra minden zenész ott állt a Zenede előtt, és egy utolsót dörzsölt hibátlanul fényes hangszerén. Szeptember első vasárnapja volt, s az ős, ha nem költözött is be még a komor hegyek közé, a levegőt már elbirtokolta a nyártól. Hozta saját illatait, színeit, s hidegkékre festette az eget. A nap bágyadtan sütött, s időnként hűvös fuvallatok törtek be a völgybe, az asszonyok összehúzták vállukon a kendőiket, s ráparancsolták a kabátkát gyerekeikre.

A pavilon szépen feldíszítve, frissen locsolva várta a zenekart, amely pontban hatkor itt kezdte a tэрzenét, hogy aztán végigmasírozva a telepet, le egészen az alsótele-pig, majd vissza a felső soron, itt a pavilonban folytassa napszálltáig a zenélést. A ze-nés ébresztő azonban mindig elkésett, mert mindenki ébren, felöltözve, izgatottan várta, mikor hallja, hogy szerencse fel, szerencse le, ilyen a bányász élete, s kiszaladhas-son integetni a kapuja elé. Akik ennél is türelmetlenebbek voltak, azok már a pavilon előtt gyülekeztek, hogy a kezdésnél jelen legyenek. Persze senki sem előzhette meg Ancsát, aki ilyenkor az egész éjszakát a téren töltötte. Ott aludt egy padon, s a zené-szeket már lelkendezve várta. Ez évek óta így volt, az érkezők most mégis hátrahőköl-tek, mikor a pavilon dáliákkal, szegfűkkel, szalagokkal díszített bejáratánál meglátták Ancsa incselkedve ringatózó alakját. Saját készítésű menyasszonyi ruháját vette magá-ra, a ruha fehér és színes selyem- és brokátcsíkokból, tülldarabokból, a jegyző és a bá-nyamérnök feleségei és lányai bálí ruháinak leesett, semmire nem használható mara-dékából s a bányamesterné által szemétre dobott függönyből állt össze. Közelebről látszottak a hatalmas öltések, melyek hol kéken, hol pirosan, hol vastagon, hol véko-nyon mutatták, merre haladt a gondos varrónő tűje. Ancsa vörösre kimázolt szája fü-léig ért, a fejről földig lógott a függönyfátyol. Uramisten, suttozták a zenészek, né-

melyik még a sapkáját is a feje búbjára tolta, megfélekedve a kötelező rendről, uramisten, ismételték, aztán valaki kuncogni kezdett, nőtt, dagadt a visszafojtott nevetés, végül kipattant. A zenészek a térdüket csapkodták, fuldokolva, gurgulázva nevettek, ömlött a könny a szemükből, s Ancsa hálásan velük nevetett. Egyedül Jozsó állt, mint egy magányos villanypózná, s röstellt a lányra nézni. Most lesz az esküvőd, Ancsa, visongtak a meglett férfiak, most bizony, felelt boldogan a lány, és puszikat fúj az egyre jobban elvörösödő Jozsó felé. Nehezen állt helyre ezen a reggelen a rend, s amikor végre elindult a menet, az sem volt olyan, mint máskor. Ancsa hol a zenekar előtt, hol mellette ugrándozott, időnként Jozsó mellé furakodott, s mintha karolná, úgy szökdecselt mellette. Az emberek kacagtak, a zenészek alig tudták fűjni hangszereiket, s nagyon irigyelték a dobost, aki akadály nélkül vigyoroghatott. Néhányan az asszonyok közül megpróbálták a lányt elvonszolni, de nem sikerült. Ancsa boldog volt, s látta, hogy mindenki vidám, ezért még jobban örült. Csak Jozsó volt komor, s a kezdeti vörösség elmúltával sápadt, szinte sárga lett az arca. Amikor visszaértek a pavilonhoz, még egyszer eljátszották a bányászindulót, amihez a szöveget mindenki énekelte. A gyerekek mind Ancsa körül tolongtak, s amikor felhangzott, hogy bányász kislányt óhajt szívem, kis szívében bányász legyen, lökdösték, taszigálták, hogy menjen már Jozsóhoz, hisz őt hívja, Jano pedig kezével félreérthetetlenül mutatta, mit csináljanak majd a nászéjszakán. Ancsa majd' elolvadt örömeiben.

Hamarosan a jegyző csendet parancsolt, és beszélni kezdett az emberekhez, majd köszöntötte a bányamérnököt, és felkérte, szóljon ő is ezen a szép napon. A mérnök megköszönte a lehetőséget, s hosszú beszédben emlékezett meg a bányáról, a szénhasznáról, a bányász életéről, s mindenki csendben, türelmesen hallgatta, mintha nem tudná, milyen is az ő élete valójában. Aztán megint a jegyző vette át a szót, és titokzatos arccal felhívott valakit a dobogóra. Alacsony, szemüveges ember ugrott fel frissen, s egy könyvet tartott a kezében. Sokat beszélt, s meglehetősen halkán, senki nem értette, az emberek sugdosni kezdtek, forgolódtak, a gyerekek kavicsokat rugdaltak. Ancsa, kiáltott a jegyző eléggé türelmetlenül, gyere már, fiam, nem hallod, hogy az úr téged szólított? Úgy nyílt meg az út Ancsa előtt, ahogy az csak a mesében szokott. A kétfelé húzódtott emberek néma sorfala között vonult a menyasszony, néha rálépett poros fátylára, ilyenkor nagyot szisszent, mert megtépték haját a fátyolt rögzítő hullámcsipeszek fémfogai. Boldog, üdvözült arccal lépkedett, szemével Jozsót kereste. Lelkem, mondta neki az ember, ahogy ígértem, elhoztam a könyvet, lássa maga is, itt a neve, ni. A jegyző a könyv fölé hajolt, alaposan megnézte, aztán ünnepélyesen bejelentette, valóban, elmondta Dregyán Ancsa, így áll, bizony. Az emberek hallgattak, Ancsa büszkén nézett körül, a jegyző megveregette a vállát, s a szemüveges ember kezébe nyomta a könyvet. Most már férjhez mehetsz, Ancsa, kiabálta bele a csendbe valaki, s ekkor felharsant a nevetés újból, tapsoltak, hujjogtak a suhancok, a zenekar rázendített egy vidám polkára, s begurították a sörshordót a térre, két kaptás ló bevontatta a gulyáságyút, amelyben már gőzölgött a csípős gulyás. Mindenki egyszerre beszélt, tányérok, kanalak csörömpöltek, asztalok kerültek elő a Zenedéből, nagy karéj kenyerekkel rohangáltak a gyerekek, a lányok, asszonyok kicsi poharakból itták a sört, a férfiak nagy korsókat emelgettek, s a fehér hab megült a bajuszukon. Ittak rendesen. Később tánc volt, de inkább a lányok táncoltak egymással, meg néhány jegyespár s fiatal házaspár. Jozsó, nem táncoltatod meg a menyasszonyod, kiáltottak Jozsó felé, de ő bosszúsan le-

gyintett, és ivott. Valahonnan pálinka is előkerült, azt itták a fiatal bányászok, sörrel vagy anélkül. Délután az idősebbek kártyázni kezdtek, az asszonyok halkan beszélgettek. Kibeszélték azokat, akik már elmentek, főleg a jegyzőné meg a lányát, mert azokon volt mit kibeszélni. A pálinkázók addigra már lerészegedtek, Jozsó is a kerítésnél görnyedt, és öklendezett. Ancsa odafutott hozzá, és érdeklődéssel nézte, mit csinál. Mit bámulsz, nyögte Jozsó, menjél innen, vedd le magadról ezt a rongyot, mindenki rajtad röhög, nem érted? Ancsa nem értette, szerelmesen vigyorgott tovább. Ne vigyorgj már, az istenit, dühödött meg Jozsó egy újabb hányásroham után, ne vigyorgj, és hagyjál végre engem békén, te... te... szerencsétlen féleszű, ordította, s nagyot taszított rajta. A lány elesett, többen nevetni kezdtek, erre Ancsának is nevetésre indult a szája, de aztán belenézett Jozsó arcába, s valami olyat láthatott, amitől nem mert többé nevetni.

A mulatságnak hamar vége lett, mert alig ment le a nap, komor, súlyos felhők úsztak a telep fölé, s először nagy cseppekben, aztán egyre sűrűbben esni kezdett az eső. A szél felborított néhány asztalt, megtépte a pavilon kornyadozó virágdíszzeit, s szétkergette az embereket. Néhány perc alatt kiürült a tér, csupán Ancsa ült a pavilon lépcsőjén, s próbálta szétnyitni a hullámcsipeszt, ami beleakadt vagy a szétázott fátyolba, vagy a goboncos hajába, de hiába, fájt nagyon, így abbahagyta. Megtörölte arcát, ettől szétkenődött szájáról a piros festék, még a homlokára is jutott. Addig ült ott, amíg vacogni nem kezdett. Akkor ő is elindult a házuk felé.

Az eső egész éjjel esett, mégis tűz ébresztette fel a telepet. Ég a szertár, ég a szertár, kiabálták az asszonyok, s megpróbálták lelket verni a részegen horkoló férfiakra. Ébredj már, Jozsó, sipítózott Pavla is, kigyulladt a szertár, menni kell oltani, jajj, istenem, jajj, istenem, jajgatott tehetetlenül, mert képtelen volt a fiát felrángatni. Végül az asszonyok alkottak csatárláncot, s öntögették a vizet a szertár ajtaja felé. Később néhány kótyagos férfi is megjelent gatyában, mezítláb, hiába. A szertár porig égett, pedig esett az eső, s még a Zenede tetejére is áterjedt a tűz, szerencsére az végül elhamvadt. Mire világos lett, csak az ázott, füstös gerendák szagát szívhatták be a telepiek a friss hegyi levegő helyett. Megérkezett a jegyző, aztán a csendőrség, de hiába vizgálódta, nem derítették ki, mi okozhatta a tüzet. A másnapos férfiak is csak hümmögtek, tanakodtak, tárgyalták az esetet. Még jó, hogy a Zenede megmenekült, mondta Jozsó, így legalább a hangszerek megmaradtak. Valakinek aztán eszébe jutott, hogy Ancsa nincsen sehol. Haza ugyan nem jött, vonogatta a vállát az anyja, vagy legalább én nem vettem észre.

Másnap vagy harmadnap gyerekek hozták diadalmasan Ancsa függönyfátyolát a beleakadt farkasfogas hullámcsipeszekkel s egy maréknyi vörös hajgubanccal. Jano pedig a szétázott könyvet cipelte, amit az a szemüveges ember nyomott Ancsa kezébe. A tó partján volt, ott találtuk, kiáltozták izgatottan, s erre a felnőttek is izgatottak lettek. Biztos a tóba esett, mondta valaki, akkor beleveszett, nem tudott az úszni, felelték erre.

Három csónakja volt a telepieknek, azokkal végigjárták a tavat, de nem találták. Ha belefulladt, majd felpuffad, aztán feljön a színre, vélte valaki, de nem lett igaza. Ancsa soha többé nem került elő. Mondják, sósabb lett a tó vize azóta.